

Núm. de rotlle: TSJP-0000072/2018
Núm. de causa: 6000173/2016

AUTE 47-2020

PARTS:

Apel·lant: Sr. J.A.R.C.

Advocat: Sr. Josep Antoni SILVESTRE CANOVAS

Apel·lats: M.I. G.d'A.

Advocat: Sr. Manuel PUJADAS DOMINGO

MINISTERI FISCAL

COMPOSICIÓ DEL TRIBUNAL:

President: Sr. Yves PICOD

Magistrades: Sra. Marie CONTE

Sra. Fátima RAMÍREZ SOUTO

Andorra la Vella, a vint-i-vuit de febrer del dos mil vint.

En el recurs d'apel·lació interposat contra l'Aute de data 16 de juliol del 2018 dictat pel Tribunal de Corts en la causa núm. 6000173/2016, seguida pel presumpte delictes major de blanqueig de diners o valors, comés en el marc d'un establiment bancari, en grup organitzat i de manera habitual contra, entre altres, J.A.R.C. Els components del Tribunal Superior de Justícia expressats al marge s'han constituït per a la vista i decisió, és ponent el **Sr. Yves PICOD**.

ANTECEDENTS DE FET

I.-RESULTANT: el Tribunal de Corts per Aute de data 16 de juliol del 2018 va decidir:

“Primer. Ordenar la prohibició d’alienació i l’embargament de tots els béns immobles, valors mobiliaris i béns mobles que constessin en els registres administratius del Principat i dels que fos titular l’acusat J.A.R.C., oficiant als Notaris de les Valls i a la Cambra de Notaris.

Segon. Oficiar als Notaris de les Valls i a la Cambra de Notaris per a que informessin si els constava que des de la data de l’acusat J.A.R.C. fins a l’actualitat l’acusat va efectuar algun acte de disposició sobre béns immobles o valors mobiliaris.

Tercer. Oficiar al Departament de Tributs i Fronteres per a que informés de les declaracions de l’Impost sobre la Renda de les Persones Físiques dels darrers exercicis fiscals que hagi presentat l’acusat J.A.R.C.”.

II.- RESULTANT: que contra aquest aute del Tribunal de Corts i per escrit de data 11 de setembre de 2018, formula recurs d’apel·lació la representació lletrada de J.A.R.C., invocant vulneracions dels principis de presumpció d’innocència, de legalitat i de presumpció d’innocència. Estima que la resolució objecte de recurs no està fomentada en dret, la pena de multa no pot ser objecte de mesures reservades a la responsabilitat civil. Sosté també una manca de contradictori.

III.- RESULTANT: que el Ministeri Fiscal s’oposava al recurs formulat, considerant que el Tribunal de Corts es troba habilitat per adoptar mesures cautelars de caràcter personal o real, per tal d’assegurar la decisió final que es pugui arribar a determinar per mitjà de sentència, i que existeix la possibilitat d’adopció de mesures cautelars de caràcter real amb la finalitat d’assegurar qualsevol responsabilitat pecuniària, la qual no es limita només a la responsabilitat civil, i que aquestes mesures de caràcter real adoptades pel Tribunal no suposen cap prejudicament sobre els fons de l’assumpte. Tanmateix, el Tribunal de Corts no porta a terme actes d’instrucció quan requereix informació als Notaris o al Departament de Tributs, sinó en execució de les mesures cautelars de caràcter real, promou la verificació de l’existència d’actius sota la titularitat del processat o de terceres persones, a fi de portar a terme amb les degudes garanties l’embargament acordat.

IV.- RESULTANT: que la representació lletrada del Govern d'Andorra demana que el recurs sigui rebutjat, entenent que la legislació preveu l'actuació del Tribunal de Corts per imposar mesures cautelars durant tot un procés.

FONAMENTS DE DRET

I.- CONSIDERANT: que respecte a les qüestions prèvies plantejades pel lletrat Sr. Josep Antoni SILVESTRE CANOVAS el dia 23 de gener de 2020, dia de la celebració de la vista oral, aquesta Sala penal fa remissió a la providència de data 23 de gener de 2020 i a les argumentacions que conté, notificada a dit lletrat el mateix dia, i a les manifestacions realitzades pel Tribunal durant el transcurs de l'esmentada vista oral.

II.- CONSIDERANT: que respecte a la competència del Tribunal de Corts per adoptar les mesures cautelars de prohibició d'alienació i d'embargament discutides, convé observar en primer lloc, que el principi de la interpretació estricta de la llei penal, no imposa una interpretació literal de la llei i que sí és evident que les jurisdiccions es refereixen en primer lloc a la lletra del text, també han d'emancipar-se d'aquest, quan llur escrupolós respecte condueix a un resultat il·lògic o absurd, per procedir a una interpretació teleològica recercant la "*ratio legis*", és a dir, la voluntat declarada o presumpta del legislador. A més, es tracta d'una llei de procediment penal i no d'incriminació: el famós principi de legalitat dels delictes i de les penes (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) que vincula la interpretació estricta - així com el principi de no retroactivitat - exigeix de no aplicar la llei penal de manera extensiva al detriment del acusat, ho que no és el cas d'autes.

És cert que els articles 103 a 111 del Codi de procediment penal, que reconeixen al Batlle instructor la possibilitat d'adoptar mesures de caràcter personal sobre els encausats -com la presó provisional- o la possibilitat de substituir-la entre altres, per la prestació d'una fiança o d'ordenar mesures de naturalesa patrimonial -com el pagament d'una fiança o l'embargament de béns- essent també el Batlle instructor i durant la instrucció de la causa, competent per modificar les condicions de l'embargament, especialment a favor de l'encausat.

El Codi de procediment penal no inclou expressament la mateixa facultat en els articles 123 i 124, inclosos en el capítol I del Títol Tercer del mateix codi i relatius a les actuacions prèvies del Tribunal de Corts.

Nogensmenys, s'ha de considerar que una vegada tramés el procediment al Tribunal de Corts, aquest assumeix les facultats del Batlle instructor en quant a les mesures cautelars de caràcter real, així com a les mesures de caràcter personal que afectin a l'encausat.

Una altra interpretació de la llei, que atorgui únicament al Batlle instructor la competència d'ordenar mesures cautelars de caràcter real derivaria en una situació il·lògica i absurda, consistent en l'existència d'un buit jurídic entre l'acte de conclusió de sumari i la decisió sobre el fons, no trobant-se cap òrgan jurisdiccional habilitat durant aquest període, per l'adopció, l'extinció o les eventuais modificacions de les mesures cautelars a adoptar sobre les persones o els patrimonis dels encausats. A més, la competència del Tribunal de Corts per adoptar mesures cautelars de caràcter real, es dedueix de les disposicions de l'article 198.2 del Codi de procediment penal, relatiu als efectes del recurs d'apel·lació respecte de les decisions del Tribunal de Corts, atorgant la facultat al Tribunal competent per entendre del recurs, per modificar, en tot moment, les situacions relatives a la presó provisional o a les mesures d'assegurament real adoptades.

Finalment, procedeix posar de relleu que la mesura de caràcter real adoptada sigui pel Batlle instructor, sigui pel Tribunal, és una mesura cautelar destinada a garantir l'execució d'una eventual condemna i no constitutiva d'un perjudicament de la causa.

III.- CONSIDERANT: que l'avui recurrent discutia també, la facultat del Tribunal de Corts d'adoptar mesures cautelars de caràcter real per garantir el pagament d'una pena de multa.

Nogensmenys, s'ha de considerar que existeix la possibilitat d'adopció de mesures cautelars de caràcter real amb la finalitat d'assegurar qualsevol responsabilitat pecuniària del encausats i no únicament la responsabilitat civil.

En efecte, i en aquest sentit, l'article 100 del Codi de procediment penal, que atorga la potestat al Batlle instructor de disposar que el processat presti fiança per assegurar les responsabilitats que puguin declarar-se procedents, no fa referència a la responsabilitat civil però sí de manera general a les responsabilitats. L'article 113 del mateix codi preveu que la fiança prestada per respondre de la compareixença del processat, també serveix per satisfer les despeses judicials causades, sense perjudici que respongui també de la

responsabilitat civil *“a més dels embargaments que es practiquen d’acord amb l’ordre establert a l’article 176”*. Ara bé, l’article 176 disposa que *“si els béns del condemnat no són suficients per cobrir totes les responsabilitats pecuniàries, aquestes han de ser satisfetes per l’ordre següent: 1) la reparació dels danys i la indemnització del perjudici, 2) les despeses judicials i 3) les multes”*, i se’n dedueix necessàriament d’aquest text, que una mesura cautelar de caràcter real, com un embargament, es troba també destinada a garantir el pagament d’un eventual multa imposada a l’encausat per la decisió sobre el fons.

No existeix en conseqüència cap violació del principi de legalitat

Per altra part, convé observar que l’adopció de tal mesura de caràcter real no es veu sotmesa al principi de contradicció, compte tingut de la seva natura i la seva finalitat cautelar. L’aplicació del principi de contradicció en la fase inicial seria amb evidència un obstacle a la eficàcia de tota mesura cautelar.

IV.- CONSIDERANT: en quant a les mesures d’investigació, que només es troba enjudiciat el Sr. J.A.R.C. davant el Tribunal de Corts, per un delictes major de blanqueig de diners o valors i que la investigació ordenada consisteix en verificar unes eventuales conductes per part del processat en relació al seu patrimoni, no tenen cap relació amb el delictes perseguit.

Com ha decidit la sala penal en circumstàncies similars, n’apareix en el marc de la decisió d’ordenar embargaments o altres mesures cautelars reals, la utilitat i la idoneïtat de les investigacions acordades. En la hipòtesi de l’existència d’un acte de disposició anterior, sobre els béns de l’encausat, només es podria constatar la comissió d’un eventual delictes diferent del delictes enjudiciat, fonamentada sobre informacions que el Tribunal no ostenta la potestat de recerca. Per tant, l’aute recorregut ha de ser reformat per ser desproporcionat per justificar una alteració legítima al dret a la intimitat de la vida privada.

V.- CONSIDERANT: que procedeix estimar parcialment el recurs i reformar l’aute recorregut en el sentit expressat en el III Considerant.

Vistes la Constitució, El Codi Penal, el Codi de Procediment Penal, la jurisprudència d’aplicació, i altres fonts del Dret del Principat d’Andorra,

DECISIÓ

1.- Estimar parcialment el recurs d'apel·lació interposat per la representació lletrada del Sr. J.A.R.C., en data 11 de setembre de 2018.

2.- Reformar parcialment l'aute recorregut en el sentit de deixar sense efecte les mesures d'investigació acordades en els apartats Segon i Tercer de la decisió impugnada.

3.- Confirmar l'aute recorregut pel que fa a la prohibició d'alienació i l'embargament de tots els béns immobles, valors mobiliaris i béns mobles, ordenat.

4.- Declarar d'ofici les despeses processals causades pel present recurs.

Aquest aute és ferm i executiu.

Així, per aquesta nostra resolució, definitivament jutjant, ho manem i signem.